

KAURAN VILJELIJÄN HUONEENTAULU

Peruskaurasta paremmaksi

1

Lohko ja lohkon valinta

- Kaura soveltuu monen tyyppisille maalajeille. Kauran vedentarve on muita viljoja suurempi, mikä on hyvä huomioida lohkovalinnassa. Eloperäisillä mailla korkeampi latoriski tulee huomioida lannoituksessa ja korrensäädössä.
- Kaura on muita viljoja joustavampi maan pH:n suhteen. Mikäli pH on luokassa hyvä tai parempi, tulee kiinnittää huomiota mangaanilannoitukseen.
- Kauran yksipuolista viljelyä tulee välttää. Kauraa ei tule kylvää lohkoille, joilla on hukkakauraa, koska sen kemiallinen torjunta ja kitkentä kaurakasvustoista ei ole mahdollista.
- Kauralle hyviä esikasveja ovat öljy- ja palkokasvit sekä syysviljat. Kaura on hyvä esikasvi viljoille ja muille viljelykasveille, kunhan edellisen vuoden kasvustossa ei ole ollut punahomeongelmia. Kauran viljelyä tällaisilla lohkoilla tulee välttää.

2

Lajikevalinta ja kylvö

- Lajike valitaan kasvuajan ja muiden lajikeominaisuuksien mukaan. Lajikevalinnassa kannattaa kiinnittää huomiota sadon aiottuun käyttötarkoitukseen ja laatuvaatimuksiin.
- Aikaisella kylvöllä varmistetaan aikainen sadonkorjuu. Kaura voidaan kylvää kylmempään maahan kuin ohra.
- Peitatun, tarkastetun ja kunnostetun kylvösiemenen käyttö varmistaa tasaisen orastumisen ja terveen ja elinvoimaisen kasvuston. Peittaus auttaa siemenlevitäisten kasvitautien torjunnassa.
- Kauralla kylvötiheys on maalajista ja kylvöajasta riippuen 400–550 itävää siementä/m². Riittävällä siemenmäärällä vältetään liiallista sivuversontaa.

3

Lannoitus

- Kauralla typpilannoituksen taso on mm. maan multavuudesta riippuen 80–130 kg/ha. Riittävä lannoitus varmistaa uusien lajikkeiden korkean satopotentiaalin hyödyntämisen.
- Lannoituksen suunnittelussa huomioidaan viljavuustutkimuksen tulokset (P, K, S ja Mn).
- Tarvittaessa mangaanin ja muiden hivenravinteiden riittävyys varmistetaan lisälannoituksella jo pensomisvaiheessa tai heti puutosoireiden ilmetessä.
- Lannoitus voidaan myös jakaa, jolloin sitä on mahdollista tarkentaa kasvukauden mukaan. Röyhylle tulovaiheessa annettu lisälannoitus nostaa kauran valkuaispitoisuutta.
- Karjanlanta soveltuu kauran lannoitukseen, kunhan täydennyslannoituksesta huolehditaan.

4

Kasvinsuojelu

- Kirvat levittävät kääpiökasvuviroosia ja niiden tarkkailu on orasvaiheessa tarpeen.
- Rikkakasvit ja kasvitaudit torjutaan kasvustoista tarpeen mukaan. Monipuolinen viljelykierto vähentää mm. lehti-laikkutaudin ja punahomeen riskiä.
- Elintarvikekauralla klormekvattikloridia teho-aineena sisältävien kasvunsäätteen käyttö on kielletty, koska niistä voi jäädä jäämiä satoon (esim. CCC, Cycocel, Korrensäädä 5 C, Stabilan).

5

Punahomeet ja hometoksiinit hallintaan

- Kaura on viljoista herkin punahomeille ja niiden muodostamille hometoksiineille (esim. DON).
- Suurin hometoksiinien esiintymiseen vaikuttava tekijä on kasvukauden sää. Tartuntariski on suurin kukinnan aikaan.
- Punahomeet säilyvät oljessa ja sängessä ja tämän vuoksi kasvijäte kannattaa mullata huolellisesti. Harkitse syyskynnön käyttöä aika ajoin kevennetyn muokkauksen ja suorakylvön välissä. Riski on suurempi myös rehevissä ja tiheissä sekä laakuneissa kasvustoissa.

6

Puinti, kuivatus ja varastointi

- Puinnissa on varottava jyvien vahingoittumista ja käytettävä riittävää tuulta, jotta kevyitä jyviä ei tule mukaan.
- Huolellinen kuivatus viipymättä korjuun jälkeen alle 14 %:iin varmistaa sadon laadun säilymisen hyvänä ja myös pienentää hometoksiiniriskiä. Kuivauslämpötilassa on huomioitava viljaerän kosteus ja varottava liian korkeita lämpötiloja, jotka voivat vaurioittaa ydintä.
- Laadullisesti mahdollisesti erilaiset erät kannattaa varastoida eri siloissa ja pitää varastokirjanpito ajan tasalla.
- Kaura soveltuu hyvin erilaisiin viljan tuoresäilöntämenetelmiin.

Kauran viljelyllä pitkät perinteet

Kauran viljelyala on vaihdellut kotimaassa viimeisen kymmenen vuoden aikana 300 000-400 000 hehtaarin välillä ja se on ohran jälkeen toiseksi yleisin viljelykasvi. Kauran suosioon viljelykasvina on vaikuttanut sen käytön monipuolisuus ja se, että viljely ei juuri eroa muista viljoista. Kaura soveltuu erinomaisesti Suomen viljelyolosuhteisiin. Kauramme on väriltään vaaleaa, sen hehtolitrapaino on korkea, ytimen koko suuri ja kuoripitoisuus alhainen.

Suomi on yksi Euroopan ja maailman suurimmista kauran tuottaja- ja viejämaista. Sadostamme jopa kolmannes suuntautuu vuosittain vientiin. Viime vuosina kauraa on viety etenkin myllyjen raaka-aineeksi Eurooppaan. Vientimäärä riippuu vuosittain tuotannosta, markkinatilanteesta ja viljan hintasuhteista.

Monipuolinen kaura

Kaura soveltuu sekä elintarvikkeeksi että kotieläinten rehuksi. Kaurassa ovat ravinto-arvot kohdallaan; sen sisältämä beetaaglukaani auttaa alentamaan kolesterolia, pitämään verensokerin tasaisena ja kauratuotteet auttavat suoliston hyvinvoinnin ylläpitämisessä. Kaura soveltuu erittäin hyvin märehijöiden ja yksimahaisten kotieläinten rehuksi ja korkeiden rasva- ja valkuaispitoisuuksien sekä monipuolisen aminohappopitoisuuden myötä sen rehuarvo on hyvä. Kauraa käytetään kotimaassa ylivoimaisesti eniten juuri kotieläinten rehuksi.

Panosta viljelyyn – tuota laadukasta kauraa

Kauran viljelyssä on oleellista, että monin tavoin ehkä vaatimattomanakin pidetyn viljan viljelyyn panostetaan riittävästi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lohkon ja lajikkeen valintaan, riittävään lannoitukseen ja tarpeenmukaiseen kasvinsuojeluun kiinnitetään huomiota.

Kaura on viljoistamme herkin punahomeiden muodostamille hometoksiineille. Hometoksiinit ovat punahomeiden tuottamia myrkyllisiä yhdisteitä, jotka ovat haitallisia ihmisille ja eläimille. Näistä DON-hometoksiinille on asetettu raja-arvot. Tärkein punahomeiden ja toksiinien esiintymiseen vaikuttava tekijä on kasvukauden sää. Hometoksiiniriskiä voidaan pienentää välttämällä kauran yksipuolista viljelyä, muokkaamalla edellisen vuoden kasvijäte huolellisesti, viljelemällä riittävän aikaisia lajikkeita, puimalla sato heti sen tuleennuttua sekä kuivaamalla sato pian puinnin jälkeen.

Kaura menestyy hyvin myös luomuviljelyssä. Se kykenee hyödyntämään hitaastikin käyttöön liukenevat ravinteet sadonmuodostukseen. Kaura kilpailee lisäksi hyvin rikkoja vastaan ja on taudinkestävä. Luomukauralle on myös kysyntää.

Laadukas raaka-aine eri käyttötarkoituksiin

Elintarvikekauran tärkeimpiä laatukriteereitä ovat suuri jyväkoko ja ytimen vaalea ja kirkas väri. Elin-

tarvikekaurassa ei saa olla hometta ja sen tulee olla väriltään ja maultaan moitteetonta. Hometoksiinipitoisuuksien (mm. DON) tulee olla alle määritellyjen raja-arvojen. Elintarvikekauralla epäpuhtaudet, jäämät ja jyvän vauriot voivat herkästi aiheuttaa erän hylkäämisen, minkä vuoksi kasvinsuojeluun ja sadonkorjuuseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Elintarvikekauran viljelyyn kannattaa valita lajikkeita, joiden hehtolitrapaino ja 1000 jyvän paino ovat korkeita ja kuoripitoisuus on alhainen.

Rehukauran tärkeimpiä laatutekijöitä ovat hehtolitrapaino ja homeettomuus. Rehukauralle toivottavia lajikeominaisuuksia ovat hehtolitrapainon lisäksi korkea valkuais- ja rasvapitoisuus. Myös kotoisessa rehukäytössä on tärkeää selvittää oman viljan laatu ja huomioida hometoksiiniriski. Kaura soveltuu hyvin erilaisiin tuoresäilöntämenetelmiin ja seoskasvustoihin.